

SYTUACJA NA KRAJOWYM RYNKU CIĄGNIKÓW I PRZYCZEP ROLNICZYCH

Streszczenie

W artykule przedstawiono zmiany dotyczące produkcji, importu, eksportu i podaży ciągników nowych i używanych oraz przyczep rolniczych na krajowym rynku, jakie zachodziły w latach 2008-2012.

Słowa kluczowe: ciągniki, przyczepy rolnicze, import, eksport, podaż, rynek, Polska

Od kilku lat autorzy na łamach naszego czasopisma zamieszczają informacje o zmianach zachodzących na krajowym rynku ciągników i przyczep rolniczych [1, 2]. Informacje te dotyczyły produkcji, importu, eksportu i podaży nowych ciągników, importu, eksportu i podaży ciągników używanych oraz produkcji, importu, eksportu i podaży na rynek krajowy przyczep rolniczych.

W niniejszym artykule przedstawiono jak zmieniała się sytuacja na krajowym rynku ciągników i przyczep rolniczych w ostatnim pięcioleciu (lata 2008-2012).

Jak w analizowanym okresie kształtowała się produkcja ciągników rolniczych w kraju, przedstawiono w tab. 1. W całkowitej produkcji ciągników, wynoszącej 21 028 sztuk, największy udział (57,0%) miały ciągniki o najmniejszym zakresie mocy 18-37 kW. Drugą w kolejności grupę o największym udziale (31,6%) stanowiły ciągniki o zakresie mocy 59-75 kW. Natomiast najmniejszą liczebnie grupę stanowiły ciągniki o zakresie mocy 75-90 kW, których udział wyniósł 1,8%. Struktura wyprodukowanych ciągników w poszczególnych latach, poza nielicznymi wyjątkami, praktycznie nie ulegała większym zmianom. Na uwagę zaś zasługuje gwałtowny spadek łącznej produkcji ciągników rolniczych począwszy od 2009 roku w stosunku do roku 2008 i lat wcześniejszych [1]. W poszczególnych grupach mocy ciągników największe zmiany nastąpiły w 2012 roku w odniesieniu do roku 2011.

Tab. 1. Produkcja ciągników rolniczych w latach 2008-2012
 Table 1. Production of the agricultural tractors in 2008-2012

Rok	Liczba wyprodukowanych ciągników					
	ogólna	w tym o mocy (kW)				
		18-37	37-59	59-75	75-90	>90
2008	6504	3808	736	1642	97	221
2009	3719	2258	353	992	24	92
2010	3605	2354	100	1027	40	84
2011	3661	2214	106	1151	68	122
2012	3539	1353	129	1832	141	84
Razem	21028	11987	1424	6644	370	603

W tab. 2 przedstawiono jak kształtował się import nowych ciągników rolniczych w latach 2008-2012. W analizowanym okresie sprowadzono do kraju łącznie 72 911 nowych ciągników rolniczych, co stanowiło niemal trzy i półkrotność (3,47) całkowitej liczby ciągników produkcji krajowej. Po spadku w 2009 roku, w odniesieniu do roku poprzedniego, import ciągników w kolejnych latach sukcesywnie wzrastał, osiągając liczbę 19 520 sztuk w 2012 roku. Najbardziej liczną grupę stanowiły ciągniki o mocy 59-75 kW (40,2%), natomiast

najmniejszą o mocy poniżej 18 kW (5,8%) całkowitego importu, które nie mają jednak odniesienia do produkcji krajowej. Porównując liczby ciągników wyprodukowanych w kraju z liczbami ciągników importowanych w poszczególnych zakresach ich mocy, to jedynie w grupie 18-37 kW liczba ciągników wyprodukowanych w kraju (11 987 sztuk) była wyższa od ciągników sprowadzanych z zagranicy (2 871 sztuk). W pozostałych grupach liczba nowych ciągników rolniczych sprowadzonych do kraju była od kilku do kilkudziesięciu razy wyższa od liczby ciągników produkcji krajowej. Najwyższą krotność stanowiły ciągniki o zakresie mocy 75-90 kW - 26,6 i tylko nieznacznie niższą ciągniki o mocy powyżej 90 kW - 25,3. Z kolei najniższą krotność stanowiły ciągniki o zakresie mocy 59-75 kW - 4,4, natomiast grupa ciągników o mocy 37-59 kW - 8,0.

Tab. 2. Import nowych ciągników rolniczych w latach 2008-2012
 Table 2. Import of the new agricultural tractors in 2008-2012

Rok	Liczba importowanych ciągników						
	ogólna	w tym o mocy (kW)					
		<18	18-37	37-59	59-75	75-90	>90
2008	15096	879	925	3040	4699	2375	3178
2009	10019	431	495	1530	3726	1516	2321
2010	13904	637	440	1863	6322	1870	2772
2011	14372	574	550	1980	6109	2114	3045
2012	19520	1690	461	2957	8479	1970	3963
Razem	72911	4211	2871	11370	29335	9845	15279

Tab. 3. Eksport nowych ciągników rolniczych w latach 2008-2012
 Table 3. Export of the new agricultural tractors in 2008-2012

Rok	Liczba eksportowanych ciągników						
	ogólna	w tym o mocy (kW)					
		<18	18-37	37-59	59-75	75-90	>90
2008	3888	16	1100	2029	235	170	338
2009	1945	3	470	1214	90	85	57
2010	2119	8	546	1432	60	31	42
2011	2122	7	475	1485	66	6	83
2012	1698	5	238	993	221	41	200
Razem	11772	39	2829	7179	672	333	720

Z kolei w tab. 3 przedstawiono zmiany, jakie zachodziły w strukturze eksportu nowych ciągników rolniczych w analizowanym okresie. Po 2008 roku, podobnie jak w przypadku produkcji krajowej, łączna liczba wyeksportowanych ciągników w poszczególnych latach uległa znacznemu zmniejszeniu. Na całkowitą liczbę wyeksportowanych nowych

ciągników rolniczych, wynoszącą 11 772 sztuki, największy udział stanowiły ciągniki o zakresie mocy 37-59 kW (61,0%), zaś najmniejszą ciągniki o mocy poniżej 18 kW (0,3%). Znaczącą grupę w całkowitym eksporcie stanowiły ciągniki o zakresie mocy 18-37 kW (24,0%). Udział eksportu nowych ciągników rolniczych w odniesieniu do łącznej ich produkcji krajowej i importu wyniósł 12,5%, natomiast wyłącznie do liczby wyprodukowanych ciągników w kraju - 56,0%, zaś sprowadzonych z zagranicy - 16,1%.

W latach 2008-2012 całkowita podaż nowych ciągników rolniczych wyniosła 82 167 sztuk, po wyjątkowo dużym spadku w 2009 roku, wykazując tendencję wzrastającą w kolejnych latach analizowanego okresu. Spadek podaży ciągników w 2009 roku w odniesieniu do roku 2008 i lat wcześniejszych [1] wystąpił we wszystkich grupach mocy. Udziały poszczególnych grup nowych ciągników rolniczych w całkowitej podaży na krajowy rynek w analizowanym okresie znacząco się między sobą różniły. Największą grupę stanowiły ciągniki o zakresie mocy 59-74 kW (43,0%), a najmniejszą ciągniki o mocy poniżej 18 kW (5,1%). Udziały pozostałych grup ciągników odpowiednio wynosiły: 18-37 kW - 14,6%; 37-59 kW - 6,8%; 75-90 kW - 12,0% i powyżej 90 kW - 18,5%. Jednocześnie warto zwrócić uwagę, że łączna podaż nowych ciągników rolniczych na krajowy rynek w latach 2008-2012 była niemal czterokrotnie (3,9) wyższa od łącznej liczby ciągników wyprodukowanych w kraju. Jedynie w grupie ciągników o zakresie mocy 18-37 kW całkowita podaż tylko nieznacznie (o 42 sztuki) była wyższa od całkowitej produkcji krajowej. Natomiast w pozostałych grupach mocy ciągników łączna podaż wielokrotnie przekraczała produkcję krajową: 37-59 kW - 3,9; 59-75 kW - 5,31; 75-90 kW - 26,7; powyżej 90 kW - 25,1.

Tab. 4. Podaż nowych ciągników rolniczych w latach 2008-2012
Table 4. Supply of the new agricultural tractors in 2008-2012

Rok	Podaż ciągników						
	ogólna	w tym o mocy (kW)					
		<18	18-37	37-59	59-75	75-90	>90
2008	17712	863	3633	1747	6106	2302	3061
2009	11793	428	2283	643	4628	1455	2356
2010	15390	629	2248	531	7289	1879	2814
2011	15911	567	2289	601	7194	2176	3084
2012	21361	1685	1576	2093	10090	2070	3847
Razem	82167	4172	12029	5615	35307	9882	15162

W analizowanym okresie sprowadzono do Polski łącznie 14 940 ciągników rolniczych używanych, z czego 1 208 ciągników zostało wyeksportowanych a 13 732 ciągniki pozostały na rynku krajowym. Największy spadek zarówno w imporcie jak i podaży na krajowy rynek używanych ciągników rolniczych nastąpił w 2009 roku w stosunku do roku 2008 i lat wcześniejszych [1]. Nastąpił również spadek udziału podaży używanych ciągników rolniczych w odniesieniu do podaży nowych ciągników rolniczych z 25,9% w 2008 roku do 7,3% w roku 2012, co należy uznać za korzystne dla polskiego rolnictwa.

SITUATION ON THE DOMESTIC MARKET OF AGRICULTURAL TRACTORS AND TRAILERS

Summary

The paper presents changes which occurred on the domestic market in the years 2008-2012 in production, import, export and supply of new and used agricultural tractors and trailers.

Key words: tractors, agricultural trailers, import, export, supply, domestic market, Poland

Tab. 5. Import, eksport i podaż ciągników używanych w latach 2008-2012

Table 5. Import, export and supply of used tractors in 2008-2012

Rok	Liczba ciągników		
	import	eksport	podaż na rynek krajowy
2008	4833	235	4598
2009	2701	138	2563
2010	2790	172	2618
2011	2678	294	2384
2012	1938	369	1569
Razem	14940	1208	13732

Jak kształtowała się produkcja, import, eksport i podaż na krajowy rynek przyczep rolniczych w latach 2008-2012, przedstawiono w tab. 6. Liczba produkowanych przyczep rolniczych w poszczególnych latach analizowanego okresu, poza 2009 rokiem, sukcesywnie się zwiększała z 7 453 sztuk w roku 2008 do 12 028 sztuk w roku 2012. Łącznie w kraju zostało wyprodukowanych 44 906 przyczep rolniczych. Z zagranicy sprowadzono 4 985 przyczep rolniczych, co stanowiło 11,1% produkcji krajowej. Natomiast całkowity eksport przyczep rolniczych wynoszący 18 830 sztuk osiągnął 37,7% łącznej liczby przyczep produkcji krajowej i pochodzących z importu. Podaż przyczep rolniczych na krajowy rynek w analizowanym okresie uległa niemal trzykrotnemu zwiększeniu (2,9) z 3 039 sztuk w roku 2008 do 8 740 sztuk w roku 2012, osiągając łączną liczbę 31 061 sztuk.

Tab. 6. Produkcja, import, eksport i podaż przyczep rolniczych w latach 2008-2012

Table 6. Production, import, export and market supply of agricultural trailers in 2008-2012

Rok	Liczba przyczep			
	produkcja	import	eksport	podaż
2008	7453	1142	5556	3039
2009	6925	573	2642	4856
2010	7687	825	2748	5764
2011	10813	1376	3527	8662
2012	12028	1069	4357	8740
Razem	44906	4985	18830	31061

Przedstawiona analiza krajowego rynku ciągników i przyczep rolniczych wykazała, że Polska jest nadal znaczącym importerem netto nowych ciągników rolniczych, natomiast w przypadku przyczep rolniczych znaczącym ich eksporterem netto. Ponadto należy zwrócić uwagę na to, że w analizowanym okresie importowane ciągniki używane stanowiły 16,7% podaży na krajowy rynek nowych ciągników rolniczych.

W artykule wykorzystano dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Bibliografia

- [1] Waszkiewicz Cz., Krajewski M.: Produkcja, import i eksport ciągników i przyczep rolniczych w latach 2001-2009. Technika Rolnicza Ogrodnicza Leśna, 2010, nr 2.
- [2] Waszkiewicz Cz., Krajewski M.: Krajowy rynek ciągników i przyczep rolniczych w 2010 roku. Technika Rolnicza Ogrodnicza Leśna, 2012, nr 1.